

► MEMO

Aan De colleges van burgemeester en wethouders
Van Ellie Eggengoor en Dolf Smolenaers, bestuurlijk trekkers realisatie Integraal Ruimtelijk Perspectief
Datum 6 juli 2023
Onderwerp Uitkomsten Bestuurlijk Overleg Leefomgeving 15 juni 2023

Samenvatting

Op 15 juni 2023 heeft het Bestuurlijk Overleg Leefomgeving (BOL) Noordwest plaatsgevonden tussen bestuurlijke afvaardigingen van het Rijk, de waterschappen, Metropoolregio Amsterdam (MRA) en Metropoolregio Utrecht (MRU). De bestuurlijke afvaardiging van de MRU bestond uit: mevrouw Van Hooijdonk, wethouder gemeente Utrecht en plaatsvervangend voorzitter U10 bestuurstafel Duurzame bereikbaarheid; de heer Eerenberg, wethouder gemeente Utrecht en plaatsvervangend voorzitter U10 bestuurstafel Gezonde woon-en leefomgeving; de heer Van Essen, gedeputeerde van de provincie Utrecht; de heer Schaddelee, gedeputeerde van de provincie Utrecht; en de heer Metz, burgemeester van de gemeente Soest. De bestuurlijke afvaardiging van het Rijk bestond uit: de heer De Jonge, minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening; de heer Harbers, minister van Infrastructuur en Waterstaat; mevrouw Heijnen, staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat; mevrouw Van der Wal, minister voor Stikstof en Natuur; en mevrouw Adriaansens, minister van Economische Zaken en Klimaat. Het BOL Noordwest was dit keer met name agenderend van aard. De agenda bestond uit drie hoofdonderwerpen: 1) Programma NOVEX; 2) Programma Woningbouw en Mobiliteit en 3) Bereikbaarheid en MIRT. In Programma Woningbouw en Mobiliteit gaat het ook over rijksbijdragen in grootschalige NOVEX-woningbouwlocaties.

Toelichting

De tijdens het BOL Noordwest gemaakte afspraken zijn door het Rijk verwoord in de Kamerbrieven 'Uitkomsten BOL's 2023' en 'MIRT-brief voorjaar 2023':

- De Kamerbrief Bestuurlijke Overleggen Leefomgeving 2023 (ministerie van BZK): [Bijdragen toegekend voor grootschalige woningbouw | Nieuwsbericht | Rijksoverheid.nl](#)
- De MIRT-brief voorjaar 2023 (ministerie van IenW): [Nieuwe wegprojecten op pauze, geld en menskracht naar groot onderhoud | Nieuwsbericht | Rijksoverheid.nl](#)

Programma NOVEX

In het BOL is de tussenstand besproken van de twee trajecten die gericht zijn op het invullen van de ruimtelijke uitdagingen en mogelijkheden binnen de Metropoolregio Utrecht. In het stedelijk gebied hebben we de uitdaging de grote groeiopgave op een duurzame en ruimtelijk efficiënte manier te realiseren.

1. Provinciale invulling voor de Nota Ruimte

De provincie heeft, binnen de uitwerking van het zogenaamde 'ruimtelijk voorstel', drie urgente uitdagingen ter bespreking geagendeerd waar we als regio het Rijk op korte termijn bij nodig hebben: 1) ontwikkeling van een robuust watersysteem; 2) aanpak van netcongestie en 3) Groen Groeit Mee. Voor deze drie thema's worden de knelpunten verder onderzocht.

Ad1) Rijk en regio hebben de noodzaak van de ontwikkeling van een robuust watersysteem erkend. Zij hebben knelpunten gesignaleerd op de zoetwaterbeschikbaarheid in relatie tot vernatting van veenweiden, en tegengaan van verdroging op de Utrechtse Heuvelrug en de beekdalen op de hoge zandgronden. Partijen gaan met elkaar in overleg over hoe deze knelpunten verder te onderzoeken en hoe te komen tot oplossingen.

Ad 2) Rijk en regio hebben bevestigd dat netcongestie een urgente uitdaging is. Zij hebben de (versoepeling van de) vergunningplicht in het kader van stikstof voor de realisatie van projecten van netinfrastructuur met elkaar besproken. Eveneens hebben ze het belang van het vooraf toetsen van ruimtelijke ontwikkelingen aan beschikbare transportcapaciteit op het elektriciteitsnet met elkaar gedeeld. Het Rijk wil daartoe samen met de regionale partijen verkennen hoe energie voldoende geborgd kan worden in het RO-stelsel. Tevens hebben Rijk en regio afgesproken om mogelijke innovatieve oplossingen zoals proeftuinen voor Energy Hubs en net neutrale woningbouwlocaties (off-grid, smart-grid en batterijsystemen) via bijvoorbeeld het Stimuleringsprogramma e-hubs te onderzoeken.

Ad 3) Op het gebied van 'groen groeit mee' hebben Rijk en regio bevestigd dat tijdens het BO MIRT op 7 november 2023 de voortgang wordt besproken van de afspraak uit het BO MIRT 2022 om "maatregelen voor het groen-blauwe raamwerk van o.a. groen groeit mee en de grootschalige NOVEX-woningbouwlocaties te concretiseren en op basis daarvan afspraken te kunnen maken om de financiering van de benodigde ingrepen verder te brengen." Partijen gaan met elkaar in gesprek over het opstellen van een concrete businesscase gekoppeld aan de NOVEX-gebieden verstedelijking om hiermee invulling te geven aan de afspraak uit 2022.

2. Uitwerking NOVEX-gebied Utrecht-Amersfoort

In het BOL Noordwest is het ['concept van het Ontwikkelperspectief NOVEX-gebied Utrecht-Amersfoort 'Gezond groeien in nabijheid'](#) besproken. Dit concept is opgesteld op basis van het Ontwikkelperspectief 'Utrecht Nabij' en het Ontwikkelbeeld 'Regio Amersfoort Centraal' en gaat uit van eerder gemaakte structurerende keuzes. Utrecht Nabij is in nauwe samenhang en op basis van dezelfde uitgangspunten, bouwstenen en beoordelingskader opgesteld als het Integraal Ruimtelijk Perspectief (IRP). De Rijk - regio samenwerking is nu met de uitwerking van het Ontwikkelperspectief NOVEX Utrecht -Amersfoort verbreed met nieuwe thema's als water en bodem sturend, klimaat, energie en groen. Daarom biedt het Ontwikkelperspectief NOVEX Utrecht - Amersfoort een brede basis om de realisatie van de opgaven in het IRP te agenderen en op te pakken met Rijkspartners. We hebben afgesproken het ontwikkelperspectief na de zomer af te ronden en om met Rijk en regio verder te werken aan een uitvoeringsagenda in de vorm van een adaptief programma met een regionale investeringsagenda. Dit wordt geagendeerd op het BO MIRT 2023 op 7 november 2023. De reeds vastgestelde kaders (o.a. IRP, GOVI) zijn leidend; mocht dit traject leiden tot inzichten die buiten de gemeentelijke kaders liggen, dan hoort u spoedig van ons.

3. NOVEX-gebied Groene Hart

Gedurende het BOL Noordwest is de voortgang van het Ontwikkelperspectief NOVEX-gebied Groene Hart besproken. Dit Ontwikkelperspectief wordt opgesteld op basis van eerder gedane onderzoeken en afspraken uit de Bestuursovereenkomst Groene Hart. Behalve aan de Ontwikkelperspectief wordt gewerkt aan een Uitvoeringsagenda met een Regionale Investeringsagenda. Deze worden geagendeerd in het Bestuurlijk Platform Groene Hart. Ook hebben Rijk en regio het in het BOL Noordwest gehad over de noodzaak van beschikbaarheid van zoetwater voor de vernatting van het veenweidegebied.

Programma Woningbouw en Mobiliteit

Het ministerie van BZK investeert €36,05 mln. in de ontwikkeling van de grootschalige NOVEX-woningbouwlocatie Groot Merwede (Utrecht en Nieuwegein). Zo maakt deze rijksbijdrage investeringen in groen, klimaatadaptatie, sport en wonen mogelijk in een gebied waar door verdichting de druk op de bestaande stad toeneemt. De toegezegde middelen zijn een steun in de rug voor de gezonde stedelijke ontwikkeling van deze gebieden. Dit draagt positief bij aan onze hele regio. Lees ook het bericht op de webpagina [Successen Metropoolregio Utrecht.](#)

Bereikbaarheid en MIRT

Alternatief Ring Utrecht (ARU) en tijdelijk wonen Rijnenburg

Conform de afspraken op het BO MIRT 2022 is de voortgang van het Alternatief Ring Utrecht besproken. Op basis van de huidige stand van zaken is met het Ministerie van IenW afgesproken dat dit najaar over het alternatief in gesprek wordt gegaan. Ook is besproken dat in het alternatief expliciet aandacht is voor de ontsluiting via ov en auto van nieuwe woongebieden in de Metropoolregio Utrecht (met name Rijnenburg), zonder dat de betonnen bak waarin de A27 bij Amelisweerd ligt wordt verbreed. Provincie en Gemeente Utrecht werken het alternatief uit op basis van de oorspronkelijke doelen van het Tracébesluit A27 (doorstroming en bereikbaarheid verbeteren, verkeersveiligheid verbeteren en leefbaarheid niet verslechteren) en stemmen dit af in de regio. Ook is in het alternatief expliciet aandacht voor duurzame ontwikkeling (o.a. stikstof) en financiële haalbaarheid.

De ontwikkelingen ARU en tijdelijke woningbouw Rijnenburg worden door Rijk en regio in samenhang met elkaar gezien. Voor tijdelijke woningbouw in Rijnenburg is gemeld op het BOL dat het onderzoek naar de mogelijkheden ervan gaande is.

Strategische heroriëntatie ministerie van IenW

De strategische heroriëntatie die in de Kamerbrief '[Vooruitblik MIRT 2023](#)' is aangekondigd raakt ook Utrechtse projecten. Door gebrek aan perspectief op het verkrijgen van stikstofruimte komt een groot deel van de planuitwerkingen van rijksprojecten voorlopig tot stilstand. Ook de tekorten op de arbeidsmarkt dwingen het Rijk tot keuzes. Dat houdt in dat verbredingen en aanleg van een deel van de (vaar-)wegen worden uitgesteld.

Tijdens het BOL heeft IenW kenbaar gemaakt dat voor regio Utrecht de rijksbijdrage aan de Noordelijke randweg Utrecht (NRU) op de lijst staat van de te pauzeren projecten. De effecten van deze heroriëntatie op specifieke projecten in regio Utrecht zijn nu nog niet duidelijk. In aanloop naar het BO MIRT van dit najaar brengt IenW de te maken afwegingen op projectniveau nader in beeld en bespreekt dit met de regio's.

Overige punten

Naast bovenstaande onderwerpen heeft het Rijk aangekondigd met een aantal nieuwe onderwerpen te gaan starten en toegezegd dat zij de regio hierbij betreft. Dat is

UTRECHT10

bijvoorbeeld het opstellen van een nationaal plan voor de mobiliteitstransitie en de beheersing van de risico's bij de middelen uit het Rijksprogramma Woningbouw en Mobiliteit (Womo).

Vervolg

De komende tijd wordt doorgewerkt aan bovengenoemde opgaven. Deze zullen in het BO-MIRT najaar 2023 naar verwachting op de agenda komen. Tegen die tijd informeren wij u verder.